

Työpajamuotoisen
poistotekstiilipankin
perustaminen

Poistotekstiilipankin hyödyt

Poistotekstiilipankit ovat tekstiilinkierrätyspisteitä. Ne vastaanottavat poistotekstiiliä kuluttajilta ja yrityksiltä, lajittelevat tekstiiliin ja myyvät ja luovuttavat sitä eteenpäin. Poistotekstiilipankki on uusi toimintamalli työpajatoimintaan. Sen toimintatapa perustuu tekemällä oppimiseen, jonka ohessa on työ- ja yksilövalmennusta.

- uusi toimintamalli työpajatoimintaan
- tukee nuorisotakuun toteutumista
- voidaan vaikuttaa työttömien ja vajaakuntoisten työllistymiseen ja kouluttautumiseen
- työpajan työntekijät saavat kokemusta kierrätysliiketoiminnasta ja yrittäjyydestä

- ylläpitää ja tukee sosiaalisia kontakteja
- helpottaa eri toimijoiden määrien hallintaa ja kierrätystä
- toimii materiaalipankkina kunnan eri yksiköille
- mahdollistaa uusien poistotekstiilistä valmistettavien tuotteiden suunnittelun ja valmistuksen pajatyönä
- lisää yrittäjyyttä poistotekstiiliä hyödyntävien ekopelijoitten kautta
- käyttötekstiiliä ohjautuu hyväntekeväisyysjärjestöille
- paikallisesti toimivat poistotekstiilipankit vähentävät kuljetuksista syntyviä ympäristövaikutuksia
- tukee EU:n jätehierarkiaa ja lisää tekstiilien kierrätystä
- edesauttaa ekologisen kestävyyden toteutumista

Mistä lähteä liikkeelle?

1 Mikä taho toimii rahoittajana?

2 Mieti keitä ovat asiakkaat, kuluttajat ja **yhteistyökumppanit**.

3 Sovi jätehuolto (huomioi kustannustehokkuus ja ympäristöystävällisyys).

4 Hanki sopivat toimitilat.

5 Huomioi **logistiset** järjestelyt.

6 Hanki tarpeelliset toimisto- ja työvälineet.

7 Tuotteista.

8 Muista markkinointi ja mainonta!

Case Texvex:

Poistaripaja-hanke: Hämeen ammattikorkeakoulu on tutkinut poistotekstiileitä vuodesta 2010 alkaen. Poistotekstiilit ovat käytöstä poistettuja vaatteita, mattoja, verhoja, työvaatteita, kenkiä, vöitä yms. tekstiileitä.

Suomessa ei ole koko valtakunnan kattavaa poistotekstiilien hyödyntämisverkostoa, vaan noin 70 miljoonaa kiloa tekstiiliä ajautuu kaatopaikoille joka vuosi. Vuonna 2016 voimaan tuleva asetus orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellosta ajaa etsimään uusia vaihtoehtoja. Poistaripaja hankkeessa on keskitytty poistotekstiilien kierrätykseen, ja pilotoitu Texvex poistotekstiilipankki ja Forssassa ja Loimaalla. Poistotekstiilipankit ottavat muista keräilyistä poiketen kuluttajilta vastaan myös rikkiäistä tekstiilimateriaalia. Työpajan työntekijät, jotka työskentelevät Texvexissä, vastaanottavat ja lajittelevat tekstiilejä. Poistotekstiili myydään kilohintaan tai luovutetaan yhteistyökumppaneille. Tekstiilimateriaalipankista voivat oman kunnan kaikki yksiköt noutaa materiaalia tekstiili- ja askartelutöihinsä. Poistotekstiilipankkien avulla on saatu kasvatettua tekstiilijakeen kierrätysastetta, tuettu työllistymistä, innovoitu uusia poistotekstiilituotteita ja kehitetty seudun ympäristöliiketoimintaan liittyvää osaamista.

Projektipääallikkö: Texvex-konsepti on saavuttanut Poistaripaja-hankkeelle asetetut tulokset. Materiaalin kierrätyksessä on päästy EU:n jätehierarkian tavoitteisiin. Hankkeesta koottu tieto on dokumentoitu, ja siitä on muodostettu valtakunnallinen

toimintamalli työpajamuotoiselle poistotekstiilipankille. Dokumentit ovat luettavissa ja ladattavissa Hämeen ammattikorkeakoulun ja Valtakunnallisen työpaja ry:n sivuilta www.hamk.fi/poistaripaja ja www.tpy.fi. Yhteen vetona voidaan todeta, että poistotekstiilipankkien avulla tuetaan työllistymistä ja saadaan vähennettyä energiajakeeksi ohjautuvan tekstiilin määrää.

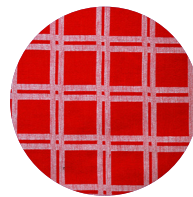

Pajalaisilta: "Ei tarvitse nyhjätä kotona neljän seinän sisällä, on aina tekemistä, oppii uusia asioita, kädentaitajat pystyvät tekemään kierrätystekstiilistä upeita tuotteita, ei mene hyvää tekstiiliä kaatopaikalle, tekstiiliä kierrätetään hyväntekeväisyyteen, hyvä mieli, työ on kiinnostavaa, innostavaa ja motivoivaa."

Pajaohjaajilta: Texvex poistotekstiilipankkien pilotointi on osoittanut, että tekstiilinkierrätys soveltuu erinomaisesti osaksi työpajatoimintoja. Forssan ja Loimaan Texvexit ovat käytännöntyön kautta saaneet tietoa

poistotekstiilin koostumuksesta, ja kuinka sitä voidaan ohjata eteenpäin. Poistotekstiilimateriaalia on jaoteltu uudelleenkäyttöön, kierrätykseen tai energiajakeeksi.

Opinnäytetyöntekijältä: Kokemukseni mukaan Texvex-pajakonsepti on erittäin ketterästi mukautuva ja se antaa hyvät perusraamit työtoiminnalle ja pajalle. Aloittavalla pajalla on mahdollisuus valita käyttöönsä

Texvex-brändi. Uusi paja saa paljon valmiiksi ajateltuja asioita brändin myötä käyttöönsä sekä yhteyden Texvex-ammattilaisiin. Texvex-brändi määrittää mm. yhtenäisen visuaalisen ilmeen, ideologian ja ennen kaikkea hyvän perusrungon, josta uusi paja voi profiloitua omien erityistarpeittensa mukaisesti. Konsepti elää, mukautuu ja antaa paljon pienillä riskeillä. Texvex-pajatoiminta on hyödyllistä monella tasolla sillä se on ympäristöystävällistä, osallistavaa, nykypäivää ja kaiken kaikkiaan rakentavaa.

Sosiaalipedagoginen näkökulma:

Hyvän toimivan työpajan avainsanoja ovat yhteisöllisyys, osallisuus ja dialogi, jotka ovat sosiaalipedagogisen orientaation ydintä. Sosiaalipedagogiikan yhtenä suuntauksena on sosiokulttuurinen innostaminen. Tämän

avulla herkistetään ja motivoidaan ihmisiä osallistumaan arkipäivän sosiaaliseen tai laajemmin yhteiskunnalliseen toimintaan. (Kurki, 2000). Työpajaohjaaja toimii omalta osaltaan yhteisön ja yhteisöllisyyden rakentajana. Henkilönä, joka rakentaa mahdollisuuksia nuorille. Ohjaajan rooli on muun muassa innostaja, fasilitaattori, koordinaattori, kannustaja. Tarvittaessa myös henkilö, joka yhdessä asiakkaan kanssa tuo realiteetit esille. Työpajaohjaajan rooli on yksilön voimaannuttaja. Yhdessä nuoren kanssa rakennetaan hänelle onnistumisen kokemuksia. Tämän mahdollistaa kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri.

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

LAMK

Lahden ammattikorkeakoulu
Lahti University of Applied Sciences

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Työpajat ovat usein osa kaupungin tai kunnan järjestämää toimintaa, tämän vuoksi työpajamuotoista poistotekstiilipankkia perustettaessa pitää ottaa yhteyttä siihen hallintoon, jonka vastuulla on työllistämispalvelut.

Toiminnan rahoitus koostuu useista lähteistä, kuten toiminnan ylläpitäjän rahoituksesta (kunta tai yhdistys), valtion rahoituksesta, hankerahoituksesta, valmennuspalveluista saatavista tuotoista ja pajalla tehdyn työn ja tuotteiden tuloista. Toiminnan kannattavuuteen vaikuttavat maksavien yhteistyökumppaneiden löytyminen ja kuluttajat. Liiketoiminnan kustannukset kuten vuokrat, palkat, hallinto, vakuutukset, investoinnit ja logistiikka ovat osa kustannusrakennetta.

Poistotekstiilipankin kannattavuus kunnille syntyy todennäköisesti välillisten säästöjen (työmarkkinatuen kuntaosuus) kautta pitkäaikaistyöttömien aktivoinnista pajatoiminnan tarjotessa muun muassa työkokeilua ja kuntouttavaa työtoimintaa. Kannattavaan toimintaan vaikuttavat kerättyjen tekstiilijakeiden saatavuus, kierrätystoiminnan syntyminen, uudelleenkäytön mahdollisuus ja kierrätysraaka-aineen kysyntä.

Tekstiilinkierrätys – tekstiilin uusi elämä!

Poistaripaja – Työpajamuotoisten poistotekstiilipankkien kehittäminen valtakunnalliseksi toimintamalliksi

Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK)
Kirsi Sippola kehittämispäällikkö,
hanketoiminta ja työelämäpalvelut
0505745063, kirsi.sippola@hamk.fi

